

Borba njemačke katoličke omladine proti sportskom materijalizmu

(Vidi broj 4. str. 230 — 233).

3. Uzgoj u stidljivosti.

a) Što je stidljivost.

Sveti Toma ovako govori o stidljivosti: »Ime stidljivost (pudicitia) dolazi od stida, kojim se označuje sramežljivost (verecundia); stoga je nužno da se stidljivost odnosi na ono, čega se ljudi najviše srame. A ljudi se najviše srame seksualnih čina... u toliko, da ni sam concubitus conjugalis, koji je urešen poštenjem braka, nije bez sramote i to stoga jer se poriv genitalnih udova ne podvrgava vlasti uma kao poriv ostalih vanjskih udova; čovjek se ne srami samo onog veneričnog sjedinjenja, već i nekih njegovih znakova, kako to veli Filozof u 2. knjigi Rhet. (cap. 6): i stoga se stidljivost osobito odnosi na venerične stvari a posebice (praecipue) na znakove veneričnih stvari, kao što su nečedni pogledi, poljupci, doticaji; i jer se ovi obično najbolje zapažaju, stoga se stidljivost najviše odnosi na ovakve vanjske znakove; čistoća (castitas) se više odnosi na samo venerično sjedinjenje; i stoga se stidljivost prema čistoći ne odnosi, kao krepost, koja bi se od nje razlikovala, već kao nešto što izražava stanovitu okolnost čistoće...« (Sv. Toma II—II; 151, 4).

Stidljivost je dakle krepost, veli P. Küble u duhu sv. Tome, i to pomoćna krepost čistoće. Kao takova traži da ukloni od čovjeka sve opasne utiske i predodžbe u koliko je to moguće u razboritom životu; svemu se čovjek ne može ukloniti, jer bi se čovjek inače morao riješiti tijela. Njeno je najviše načelo: stalno nastojanje, da pusti što manje opasnih slika i utisaka u maštu, a što je već unutra, da po mogućnosti istisne dobrim i plemenitim slikama i utiscima (P. Küble, S. J.; Deut.-Jugendkraft 8, 3; p. 29).¹

b) Pokrivanje tijela pomaže do ostvarenja cilja tjelovježbe.

Muškarac ne će da pokazuje svoje lijepo tijelo. Ponos muža je u svladavanju tijela, a ne u ljepoti tijela... Mi tražimo tjelesnu kulturu, koja služi čistoći. A čistoća znači svladavanje tijela, dok nečistoća crpi svoju hranu iz tjelesnih oblika. Stoga valja na prvo mjesto staviti svladavanje tijela, a u pozadinu valja potisnuti oblik tijela.

Slijedi da želimo steći nagradu za naša djela i da smo odjeveni.

¹ Vidi Perch: Comp. theol. dogm. II. (De pecc. orig. p. 195 etc.).

c) Naravni zakon traži odgoj u stidljivosti; a pozitivni zakon postavlja granice.

Naravni zakon traži odgoj u stidljivosti (jer gdje nema stidljivosti, u mnogim drugim stvarima, stanoviti nadopunak po pozitivnom zakonu propada time i ljudska zajednica). No naravni zakon traži ovdje, kao

g) Muško gombače odijelo ne smije povrediti stidljivost.

Zato se od njemačke kat. muške omladine traže športske hlače (Lange oder Kniehosen) i sviter (Turn- bzw. Trikothemd. On imade kratke rukave, tek da se izbjegne neugodnim i neljepim dojmovima, kada nema tih rukava). (D. J. K. VII, 21). (VIII, 4).

h) Ženske se moraju već iz socijalnih obzira (osobito prema muškarcima) čedno da odijevaju

»Poznata je stvar, da je za mladića borba za čistoću mnogo teža negoli kod djevoike. Ova je borba ona vatra, u kojoj valja kovati i iskušati muški karakter.« (P. Küble, S. J. 1. I. 1926, p. 5).

»Dok djevojka nema direktnih seksualnih napasti dok nije bila zavedena, kod mladića je seksualni nagon aktivan. Nagomilane slike golotinja dat će mašti najplodnije dodirne točke za sve moguće napasti.« (Küble, S. J. Ibid. 8, 3; p. 31.)

Lozinka njemačke omladine u ovoj borbi jest: Na pola odjeven jest nepristojno odjeven.

»Ne budimo polovični! — Duh neka vlada tijelom.« (P. Küble, S. J. D. J. 15. V. 1926; p. 148.)

Temeljna misao ove borbe za čudorednu obnovu muških i ženskih gombačkih odsjeka mogu biti ove Spasiteljeve riječi: »Uđite kroz uska vrata, jer su široka vrata i prostran put, koji vode u propast, i mnogo ih ima, koji na njih ulaze. Kako su uska vrata i tijesan put, koji vodi u život, i malo ih ima, koji ga nalaze.« (Mat. 7, 13. 14.)

4. Uzgoj stidljivosti promiče cilj tjelovježbe.

a) Cilj tjelovježbe jest svladanje, a sredstvo pokrivanje tijela.

Ako želimo dobiti jasan pojam o važnosti uzgoja stidljivosti za tjelesni uzgoj, potrebno je, da proučimo dublje ovo pitanje. Tu vidimo, da je neposredni cilj tjelesnoga uzgoja oduhovljenje tijela.

t. j. tijelu valja dati općenito savršenstvo (kao što duhu valja dati općenitu naobrazbu) i da duša uzmogne nesvjesno vladati nad tim tijelom. Jer čemu najsavršenije tijelo, ako duša njime ne može da gospodari, i to tako spontano, kao što guslar nesvjesno iz svojih gusala dočarava najljepše zvuke, a da ni ne pomišlja kamo prste postavlja. Za tim dvostrukim neposrednim ciljem: općenito savršenstvo tijela i nesvjesna vlast duše nad tijelom mora da želi postići svaki tjelesni uzgoj. Ovom se cilju kod omladine opiru poglavito: tromost, tendenca baviti se vlastitim tijelom (robovanje njemu) i spolni nagon. Spolni se nagon kod omladine najviše opire drugom neposrednom cilju tjelesnog uzgoja (vlast duše nad tijelom), jer on najjače ugrožava kraljevsku prevlast duše.

Bog po prirodnim zakonima hoće da postigne tjelesnouzgojne rezultate: u dijete je usadio nagon igre, u mladića sportski nagon, a starijemu čovjeku nuždu tjelesnoga rada.

Dijete, koje se igra, nehotice usavršava svoje tijelo i uči dušu da i nesvjesno vlada nad tijelom. Isto tako je u mladića nagon za gibanjem (sportski), koji postizava isti cilj. Ovaj je sportski nagon usadio Stvoritelj omladini, da joj pomogne svladati opasni spolni nagon. Taj je sportski nagon goni za sportskim uspjesima (da načini sklopku, preskoči jarak, pobjedi protivnika i t. d.) i odvraća pažnju od putenog nagona. No kako je spolni nagon za omladinu najopasniji, to joj je Stvoritelj dao još jedno sredstvo, a to je prirodna stidljivost. Tako su sportski nagon i prirodna stidljivost, kako razabiremo iz rečenoga, ona dva naravna sredstva, koja pomažu da omladina svlada krizu puberteta. Zadaća je odgojitelja, da taj prirodni sportski nagon svede u pravu kolotečinu, čuvajući ga od izroda i da sustavnim uzgojem bilo Crkve, bilo države; i to zato, jer su i zahtjevi naravnog zakona tek općeniti i u nekim pojedinostima ostavljaju neku slobodu kretanja, koja odgovara životnim običajima i svojstvima naroda. Ovaj nadopunak u pozitivnom zakonu imamo u »Smjernicama« (Leitsätze). (Njemački su biskupi izdali takav zakonik: o modi, plesovima, kupanju). I budimo radosni, da nam je od Boga postavljeni autoritet zacrtao jasan pravac. Sada barem znamo što ćemo činiti, dok drugi još traže pravi put. (P. Küble, S. J. Deutsche Jugendkraft 8, 1, p. 6).

d) Sustavni uzgoj stidljivosti preduvjet ostalom radu.

Svaki odgojitelj omladine znađe, kako je i u najboljim prilikama teško bez smrtnoga grijeha mlada čovjeka provesti kroz godine razvoja. No to je upravo nemoguće, ako se prije toga razborito i savjesno ne odgaja osjećaj stidljivosti. Stoga je za omladinu na sle-

tištima i u gombaonama osjećaj stidljivosti jedno životno pitanje (P. Küble, S. J. D. J. 15. V. 1926; p. 146). Ako ona u svom čuvstvu ne bude imala osjećaj proti nečistoći, naša je omladina propala. (Ibid.) Njena najjača pomoć je upravo stidljivost, plemeniti osjećaj, koji sve nisko bez duljeg mozganja s gađenjem od sebe odbija. Stoga je zločinac proti našoj omladini, pokušaj umorstva njezine čudorednosti, ako se u njoj ubije stidljivost. (Ibid.) Jer i »omladina zdravih osjećaja« mora da vojuje boj, koji joj se ne smije otešćati nedovoljnom nošnjom (Ibid.).

Povijest nam dokazuje, da bestidnost i nečudorednost uporedo stupaju. Ako se golotinju uvijek gleda, stidljivost otupi, a to upravo ne ćemo. Narod, koji se sprijatelji s golotinjom, izgubljen je, jer gdje propada čistoća, propada i seksualna snaga naroda. Stidljivost, štit čistoće, zid je narodne budućnosti.

e) Odgajati valja već i djecu u stidljivosti.

»Odgoy sramežljivosti nije samo zahtjev kršćanskog čudorednog zakona, već i naravnoga... Odgoy ne započinje podukom, već navikom... Dijete ne smije golo biti u javnosti i ne smije se golo pokazivati u javnosti; jer dijete nije ovdje, da se velika djeca raduju njegovoj bezglavosti, već da budu odgojena i nije ni malo sporedno, što se dešava s djetetom. Iz istoga se razloga djeca ne smiju gola međusobno igrati, već treba da budu, kao što to moraju i kasnije, pristojno odjevena«. (P. Küble, S. J., Deutsche Jugendkraft, 8, 3, p. 31.)

No ne radi se samo o potpunoj golotinji, već i o t. zv. polugolotinji, o nečednoj — bilo muškoj, bilo ženskoj — nošnji. Stoga zabacujemo i pologolu gimnastiku, jer dovodi, kako praksa pokazuje, do potpune golotinje.¹

f) Gombaću nošnju za javne nastupe treba se prema tome odrediti prema potrebama slabijih.

Lozinka mora biti: »Lijepa, razborita, zgodna gombaća nošnja na gombalištima i sletištima«. (15. V. 1926.)

Pitanje odijevanja kod javnih tjelovježbenih nastupa valja odre-

¹ Biskupi dozvoljavaju jedino pod stanovitim okolnostima polugolotinju, kod kupanja i plivanja (odijeljeno po spolovima, pristojno kupaće odijelo!). Opasnosti su tu, ali malim opasnostima, kojima je omladina dorasla, treba je izlagati. No omladina se ne smije izlagati opasnostima, kojima nije dorasla.

điti obazirući se na najslabije, t. j. na omladinu. Što koristi, ako djeca i muževi ne pretrpe štetu, a omladina osurovi i propane? jem u stidljivosti (n. pr. veoma čednom gombačom nošnjom, ne samo kod ženskih, već i kod muškaraca) omladinu učini osjetljivom za najmanje porive spolnosti, koji bi ugrožavali prevlast duše nad tijelom. (Vidi: Deutsche Jugendkraft od 15. Sept. 1926.; p. 186—291; Küble, S. I.).

b) Lijepo tijelo jest posljedica svladavanja, a ne otkrivanja tijela.

Stari su Grci krunili djelo i unatoč toga su stvorili klasični oblik tijela tim, što su tražili prava djela.

c) Kontrola, da li je tijelo zdravo, nije njegov oblik, već njegova djelatnost.

Najbolja kontrola tijela nije njegovo gledanje, već što je u stanju da izvrši (Leistung). Ovo preveliko naglašavanje tjelesnog oblika suviše je sa zdravstvenog gledišta, a pogubno s čudorednog. (P. Küble, S. I., D. J. 15. VI. 1926; p. 147.)

d) I sa znanstvenog se gledišta golotinja protivi cilju tjelovježbe.

Gola gimnastika nije potrebna. Dokaz su tomu zdravi sjeverni narodi, osnutak rimskog carstva, borbe vitezova u teškim oklopima, sadašnji odgojni sistem u Americi i Engleskoj. Treba naučiti svladati i teret odjeće. Narodi su golotinje (Grci) propali. Müller ne traži u kasnijim izdanjima svoje knjige »Moj sistem« ni pet minuta gimnastike bez odjeće.

Sunčane zrake mogu na tijelo štetno djelovati. Otvrđnut ćemo, ako se ne odijevamo odveć toplo i ako smo dosta na svježem zraku. Isto je dobro izjutra cijelo tijelo umiti.

Gimnastika bez odjeće nije ni potrebna, da se otkriju tjelesne pogreške. Te se pokazu, ako pojedini organ ne funkcionira.

Prigovor da je ugodnije bez odijela gombati otpada, jer najugodnije je uopće se gombati.

Svjetlost djeluje na rast; južnjaci prije dovrše svoj rast. Dakle zlo je odveć izlagati golo tijelo svjetlosti.

Nespravno je mišljenje, da je golotinja pri gombanju zdravija, jer odijelo priječi disanje kože. Gombače odijelo od rijetkog tkiva ni malo ne priječi to disanje kože. Odijelo služi prije svega uzdržavanju ljud-

ske topline i priječi nagle promjene u temperaturi, koje lako dovode do prehlade. Gombače i sportsko odijelo mora također da štiti stidljivost i služi odgoju estetskog čuvstva, (D. J. K. 8, 4.)

Roditelji su u savjesti dužni ne samo iz čudorednih već i iz zdravstvenih razloga zabraniti djeci gimnastiku bez odjeće.

Iako državna uprava ne će zabraniti njegovanje bezbožne golotinje, narod si sam može početi krojiti pravdu, da tako zapriječi svoju propast (8, 8, 1926).

5. Socijalna svijest nam nalaze, da se danas odričemo i dozvoljenih stvari.

»Stoga se moraju kat. sportske organizacije već iz protesta protiv ovog pokreta (koji ide za otkrivanjem golotinje) odreći i nekih stvari, koje bi se po sebi mogle dozvoliti.« (P. Küble, S. I., Deutsche Jugendkraft, 8, 1; p. 7.)

U doba, koje se tako jako skliže po strmoj kosini, ne treba otkloniti samo one stvari, koje znače neposrednu opasnost, već i sve ono, što je u stanju, da nas prije ili kasnije povuče u ovaj tok vremena. I ako pojedinac može da je uvjeren, da lično bez velike opasnosti može da pođe velik dio puta, to si treba danas staviti granice, radi velike socijalne ideje, što mora da pomogne silno velikom broju onih, koji su u opasnosti. (Schule u. Erziehung, I.; 1925; P. Schröterer, S. I.: Rhythmik u. Erziehung.)

6. Sportski materijalizam skršit će se katoličkim tjelovježbenim organizacijama.

a) Biskupi ih preporučuju.

Svi njemački biskupi preporučuju kat. sportski pokret. Tako n. pr. piše poznati biskup Keppler: »Radosti, što ih vi volite i koje sve s vama dijelimo, nalazite u njima (kat. sportskim društvima). U njima se prije svega goje nadnaravne podloge, koje mogu jedino da daju nadnaravan temelj. Kao biskup ne mogu stoga imati drugu želju, nego da sva ova udruženja, koja su osnovana radi koristi i obrane omladine, procvatu i uspijevaju.« (D. J.K. 7, 21.)

b) U njima valja uvijek raditi prema čudorednim pozitivnim smernicama biskupâ i ove bez prestanka proučavati.

»Da, mi hoćemo svom ozbiljnošću da od vremena do vremena pročitamo smjernice Fuldske biskupske konferencije i pitat ćemo se,

da li je kod nas sve onako kako to hoće biskupi, ti pozvani zastupnici Crkve.« (Ibid.)

7. Koje su dužnosti svih katolika u borbi proti poganskom shvaćanju tjelesnog uzgoja?

U plakatu, što smo ga spomenuli u početku, njemačka se katolička omladina ovako obraća na svoj narod:

»Vidimo kako se na sve užasniji način kod tjelesnih vježba prelazi od uzgoja tijela kultu tijela. Ideje su se kulta golotinje u svim slojevima na neobičan brz način počele da šire i da dobivaju pobornike. Ove ideje probijaju sve nasipe, koji još zaustavljaju prljavštinu i nečudoređe. Ljudsko je tijelo najviše; ono postaje najvišim idealom; duša ne znači ništa. Zar mirno da gledamo kako podzemne sile sve oko sebe ruše? Sveta je dužnost katolika, da budu prvi, koji će pohititi u borbu, koji će se svrstati u jurišnim redovima! Ili će bujica propasti nesmetano dalje teći i Njemačka će pogibati u blatu i propasti. Ili će svaki pojedinac skočiti u pukotinu i davat će smjer — mora da dobije utjecaj i na druge — i tako moramo u Njemačkoj da postanemo pravim putokazima, šta je prava tjelesna kultura i kako ova djeluje. Deutsche Jugendkraft (Njemačka omladiska snaga! to je ime njemačke katoličke tjelovježbene organizacije) vidi u ovome svoju najotmjeniju zadaću. Ova ideja odgajanjem tijela u našem smislu, u duhu općenitog katoličkoog odgoja. Ali: Naš je postao ualudan i bez potrebe otešćan, ako katolički narod to ne shvati, ako nas kao cjelina ne potpomogne u našim nastojanjima i ne dađe našim djelima snažnu prodirnu snagu. To je stvar savjesti za svakog pojedinca... Nijesu uzalud naši biskupi uvidjeli svoju dužnost, da u Smjernicama zauzmu najodlučnije stajalište proti takvom kultu tijela; ta radi se o jednom pitanju, koje — kako nas uči iskustvo — duboko zadire u kršćansko poimanje i u čudoredni život. O tome se radi, da se suprostavimo jednoj bujici, koja prijeti, da u našem narodu odnese zadnje nasipe čudorednosti i dobrih običaja. U takvom času treba u pozadinu postaviti sitničave razloge, pitanja možda da ovo ili ono nije možda upravo tako loše, kako se govori; možda u svim prilikama sve to nije ni tako opasno. Sve u tom slučaju mora da stupi u pozadinu: sitničave taštine, strah pred izrugivanjima, umišljeni staleški obziri i t. d., sve treba da se podredi velikom općem interesu, jer se radi o tome, da naš narod spasimo od čudoredne propasti. A ova propast prijeti i silnom se brzinom primiće. Tko poznaje znake vremena i povijesne činjenice, vidi da se propast primiće. Periode jednostrane tjelesne kulture nose sve u povijesti na sebi žig duboke čudoredne razvratnosti. To su biskupske riječi:

stara Grčka i stari Rim to najbolje tumače. Stoga radimo za zdravu kulturu tijela, a borimo se proti svakom kultu tijela! Poduprimo teški ali zahvalni posao Deutsche Jugendkrafta! Napunimo njezine redove. To je naša dužnost, koju imademo prema našoj vjери, našoj domovini, našoj budućnosti. U ovoj ćemo dužnosti pobjeđivati, i ra vršenju će se naše dužnosti sve određeno »razmrskati« (Deutsche Jugend-Kraft, 15. IV. 1926.).

Dr. I. Merz.

Besposlena žena i moderno društvo

Vikontesa je Rhondda »strah lordovske kuće«; ona je po pravu perovica. No lordovi su izjavili: »Ako lady Rhondda uđe u komora lordova, onda ćemo mi otići«. Taj sukob traje tri godine. Vikontesa upravlja jednim križarskim trustom, spretno uređuje sedmični časopis »Time and Tide«. U listopadu i studenom je lani objavila u tom časopisu niz članaka protiv besposlane žene i završila je, da je takova žena bič i pogibelj za ljudsku civilizaciju.

Protiv toga ustade G. K. Chesterton, poznat i izvan Engleske pa smo i mi par puta donijeli njegove članke u našem časopisu. Punu radost života našao je taj inteligent u katolicizmu. On dakle stade na obranu nezaposlenih žena. Treba i takovih žena, koje su bez vanjskog zanimanja, koje su majke obitelji, a te su i zaposlene, dapače najdostojnije. Ovim želi Chesterton više dokolice, a ne manje.

Rhondda je prihvatila javnu debatu o tom predmetu: debata će se voditi između njih dvoje, a predsjedat će poznati publicista Bernard Shaw. I zaista rasprava se vodila 27. siječnja 1927. u dupkom punoj Kingsway Hall u Londonu. Radiofonija raznijela na sve tu debatu. Sve su ulaznice po pola šilinga bile unapred rasprodane, pa su nekoji plaćali i pet engl. funti za mjesto. To je večeri služilo do 8 milijuna tu zanimivu debatu. Ona je i za naše prilike važna.

Bernard Shaw:

(Upozoruje općinstvo, kako večeras sluša ovu debatu čitav svijet, pa moraju učesnici u dvorani biti oprezni u svojim čuvstvima i izjavama jer će to čuti i žene i muževi kod kuće). Ako kao predsjednik propustim veću slobodu u diskusiji, može se rasrditi ministar pošta i brzjava, pa će zatražiti vojnu silu i izići će čak i kraljevska straža, policaj će ući u dvoranu i zapriječiti djelovanje mikrofona, Shawa će odvesti na poštu (smijeh). Po konstituciji mogu slušatelji time protestirati, da kod budućih izbora ne izaberu takove ljude (odobravañje i smijeh).

Večeras ćemo raspravljati o besposlenoj ženi. To mi pokazuje, kako sam ostario. Kada sam bio mladi, žena nije poznavala dangube. Ona je imala svoju kuću, svoju djecu i svog muža, da ih odgaja, kako to mora biti da sve ide dobro. Sad se je sve izmijenilo; mi smo se svega riješili pomoću hotelskog života. Riješili smo se i prekobrojne djece pomoću »birth control« (ograničenje poroda). Žena sada može da bude besposlena. Ona može, ako